

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 „ —
Negyedévre — — — — — 1 „ 50 „
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felölös szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ“

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó“ címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyilttér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Föl a nagygyűlésre!

Valóságos üdítő oázis lesz reánk, magyar katolikusokra a folyó hó 19.—22-én Budapesten megtartandó IV. országos katolikus nagygyűlés. Az összekuszált politikai életnek és keresztény eszméktől és irányelvektől mindinkább idegenkedő sivar társadalmi viszonyoknak zavaros hullámai között valóságos menedékszírtet képez a katolikus öntudatnak céljaira nézve magasztos, eredményeiben áldásos megnyilatkozása.

Immár negyedizben lépnek Magyarország katolikus vezérférfiai hazánkban keresztény jellegű szívükön hordozó katolikus lakói elé, már negyedizben lobogtatják azt a zászlót, melyre Magyarországnak a keresztény igazságok és életelvek számára való visszahódítása, a keresztény újjászületés tartalomteljes jel-szava van a béke és szeretet pennájával felírva!

Soha alkalomszerűbben, gondviselészerűbben nem jelenhetett volna meg Szentséges Atyánknak, az egész keresztény világ látható fejének, beköszöntő szózata, hogy úgy mondjuk, programbeszéde, mint ezuttal.

Sok évi élettapasztalata, mélyre ható bölcsesége, az emberiség anyagi és lelki jólétéért hevülő szerető szive sugalmazta neki ezt a magasröptű, apostoli lélekről tanuskodó körlevelet, melyben az egész világ keresztény hívei számára Krisztusi és korszerű irányeszméket és utmutatásokat ad. Nem is kell a magyarországi katolikus nagygyűlés vezető férfainak egyebet tenniök, mint az apostoli szózat ígéit alapos elmélkedés által jól megérteniök és különleges magyar viszonyainkhoz alkalmazva konkrét alakba önteniök.

„Mindent megújítani Krisztusban, hogy minden és mindenben Krisztus legyen!” Ez képezi Szentséges Atyánknak mottóját, melyet mint követendő és megvalósítandó életföladatot tűzött maga elé arra az időre, míg Isten végtelen bölcs intézkedése folytán a pápai tiarát viselni fogja. Ennek a magasztos és halasztást s habozást nem tűrő munkának sikeres megvalósítására az egyház püspökeit, papjait és összes híveit, egy szóval az egész küzdő, vitézkedő anyaszentegyházat, segítő munkatársakul hívja föl.

Vissza akarja helyezni a Szentséges Atya az evangélium szent tör-

vényeit és tanácsait régi méltóságukba. Azt óhajtja, hogy az egyház által tanított igazságok minél alaposabban bizonyítottassanak; hogy előadassanak az érvek a házasság szentségéről, a gyermekek neveléséről és oktatásáról, a vagyon tulajdonjogáról és használatáról, valamint a közügyeket intéző férfiak kötelességeiről. Az állam különféle osztályai között keresztény intézményekkel és erkölcsökkel kívánja az egyensúlyt helyreállítani. Óhajtja, hogy a papi pályára készülő ifjuság ily szellemben nevelkedjék. Ajánlja, hogy a katolikus társulatok úgy a városokban, mint a falvakon szaporodjanak és a keresztény életmódra jó példaadást mutassanak. Sürgeti a keresztény irgalmasság cselekedeteinek természetfölötti indító okokból fakadó, önzetlen gyakorlását. A gazdagoktól azt követeli, hogy igazságosak és jótékonyak legyenek a szegény és alacsony sorsuak iránt; ezektől pedig azt, hogy megadással és béketűréssel viseljék bajaikat, engedelmességet tanúsítsanak a törvény iránt és tiszteletet a fejedelmek iránt.

Szétárasztotta tehát az „ignis ardens“, a „lobogó tűz“ szent Péter

TÁRCZA.

Csak mese ez . . .

Kozalek Győzőnek hitták és adóhivatalnok volt. Azért mondom, hogy adóhivatalnok volt, mert minden más szeretett volna lenni, csak éppen ez nem. Apja üzleti ember lévén, valahonnan Németországból került a magyar földre abban az időben, mikor még csak Győző a tizedik életévét taposta. Annak különben, hogy ők idekerültek, oka valószínűleg az a nagy üzleti bukás volt, mely az öreg Kozalek minden vagyonát, — csekély tízezer forintot — teljesen fölemésztette. Ide kerülvén Magyarországra, hosszú fáradozás után valami kis üzletre sikerült szert tennie, melyből hárman, ő, az asszony, meg a fiu, ha nem is uri módon, de elég tisztességesen megélhettek.

Győző ur hosszú fáradozás, kinos küzdelem és vesződés árán nagy nehezen elvé-

gezte a tanulnivalókat és átvergődött az osztályokon csak azért, hogy azután az élettel álljon szembe és szídjá ezt a ezudar világot, mely annyi keserűséget okoz neki. Mert Győző ur bármennyire óhajtotta is, nem tudott megbarátkozni a sorssal, amit legjobban bizonyít az a körülmény, hogy már éppen háromszor akarta eldobni magától az életet. Először a felesége halála miatt, abbéli elkéserevésében hogy nem tud mit csinálni a hátra maradt három gyerekkel, a kik közül a legidősebb, a Laezi, igaz ugyan, hogy okos fiu, de még csak kilencz éves; másodsor akkor, midőn összeveszett az apósával azon a kétszáz forinton, a mit kölesön kért tőle egy váltó kifizetésére, de a mit semmikép sem volt hajlandó visszatéríteni; harmadszor meg abból az alkalomból, hogy . . . na igen, az most jön . . .

Hogy elütötte az óra a fél hatot, Kozalek Győző magyar királyi adóhivatali tisztviselő ur letette kezéből a tollat, levetette irodai kabátját, egyszóval levetett minden

irodai piszkot. Mikor ezzel készen volt, kivette poharából a viritó sárga szegfűt, melyet alig egy negyedórával hozott a kertész-inas, feltűzte kabátja gomblyukába, azután kezébe vette ezüstfejú fekete sétataplészáját, kétszerháromszor ivet vágott vele a levegőben s miután tetőtől-talpig jól végig nézte magát a tükörben s teljes meglegedését kifejezte maga iránt, füttyörészve oda hagyta a hivatalt anélkül, hogy csak egy szót is szólott volna barátaihoz.

Mikor kifelé ment, a hivatalnokok végig néztek rajta, azután egymásra bámultak furesa képet vágva. Nem tudták sehogysem megmagyarázni Kozalek Győző ur lelki állapotának illeten való megváltozását, de azt a hidegséget sem, melyet az említett uri ember irántok tanusított. Eddig mindig szívélyes volt és előzékeny Kozalek és sehahem hagyta oda hat óránál előbb a hivalt, vagy éppen hat óra után öt percczel s akkor is, ha elment, olyan mélyen meg tudta magát hajtani a föllebbvalók előtt, hogy azt csoda volt megnézni.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

az egyedül elismert kellemes ízű
természetes hashajtószer.

trónjáról a világ világosságának világitó és melegítő fénysugarait! Rajtunk van a sor, hogy e fény által megvilágított ösvényeken haladva mi is megtegyük egyházunk és hazánk javára mindazt, a mit tehetőségünkhöz s társadalmi helyzetünkhöz képest csak tehetünk.

Ne vonjuk ki magunkat a keresztény restaruáció munkája alól, ne vonuljunk félre akkor, mikor a magyar társadalom ujjaalakítása szerény munkásokat követel! Vegyen részt ki-ki a keresztény Magyarország fölépítésében tőle telhetőleg! Menjünk el a katolikus nagygyűlésre, melynek fölkarolását főpásztoraink is oly melegen ajánlják. Lehetetlenség ugyanis nem látni a nagygyűlések munkásságának messzekiható, jótékony hatását a katolikus társadalmi élet fokozottabb mérvű föllendülésében, a katolikus összetartásnak és öntudatnak, a szociális és charitatív tevékenységnek mind sűrűbb megnyilatkozásában. „Nem áll a keresztény kötelességérzet magaslatán az, a ki a magyar katolikusok legszentebb érdekeit felőlelő hitvallás eme megnyilatkozása iránt hideg közönnyel és részvéltelenséggel viseltetik.

Föl tehát a katolikus nagygyűlésre!

Felfordulás.

Tótágast áll ismét a helyzet, a bölcs megoldás szinte a lehetetlenséggel határosnak látszik. Az osztrák befolyás, a szabadelvű párt ingadozása, a Tisza-klikk alattomos, nemzetrontó munkája odaterelték a dolgot, hogy a magyar válság aggasztóvá lett.

Odafent hallani sem akarnak a nemzet jogos kívánságainak kielégítéséről. Arról folynak a tanácskozások, miként lehetne akár erőszakkal, akár fondorlatokkal letörni a nemzeti ellenállást. Tegnap még a minden gonoszságra kapható Tisza-csoport állott a helyzet magaslatán, s valószínűnek látszott, hogy Tisza István

Im hogy eltávozott Kozalek ur, mindeniknek ott volt az ajkán valami szó, a mit szerettek volna minél előbb kibökkenteni, de hát egyik sem merete a másiktól, főleg pedig Kozalek Győző urtól. Mert Kozalek Győző urról ismeretes volt, hogy ő szerény és nagyon alázatos ember, de ha valami olyat mondanak neki, a mi nincs inyére, nagyon könnyen felhuzza az orrát s akkor annak, a kire haragszik, egy negyed órával tovább kell bent ülni a hivatalban, mert ő el nem végzi helyette a munkát.

Hosszu halogatás után Zsóri Pál, a pénztárnok, úgy látszik bátorságot vett magán, mert ilyen féltérmeresztelt mondani a távozó után:

— Ez az ember megbolondult!

Elvégre ő pénztárnok s felette áll annak a szerény adóhivatalnoknak, a ki az imént ment ki, ő mondhat utána akármit, kárára nem válik, mert ha azt parancsolja, hogy ezt, vagy amazt tegye meg Kozalek ur, úgy is meg kell tennie, bármiképpen haragszik is. Még ha Kozalek urnak sem szólítaná, csak egyszerűen, jöjjön csak Kozalek és másolja le ezt a husz oldalas iratot, még akkor is meg kellene tennie.

kapja meg a megbízatást az új kabinet megalkotására.

Apponyi megy, az erőszakosságáról hírhedt Perczel Dezső van kiszemelve utódjának.

Néhány nap múlva bekövetkezik a képviselőház feloszlata, s kiírják az új választásokat. Mi lesz akkor? . . . Lehetséges ez? A legnagyobb alkotmánysértés, amelynek nyomán az absolutismus száguld be az ország határai közzé.

Lesz-e a magyar népben annyi erély, hogy utjába álljon ennek a törvényszegésnek? . . . Avagy belemegy a választásokba? . . .

Előreláthatatlan az a kavardás, amit ez a politika elő fog idézni. Nem is politika ez, hanem a legdurvább erőszak, amelyre Tisza Pistán kívül nem lehet más magyar politikust fogni. Ez az ember mindenre készen áll, hogy nyakára ülhesse a nemzetnek és dios emlékü atyja példáján folytatassa a fosztogatás undok munkáját.

Vajjon lesz-e olyan nyomorult, aki ennek az embernek a jelöltjére adja szavazatát. Sajnos, lesznek, nagyon sokan lesznek. De bizunk a magyarok Istenében, bizunk a magyarok becsületében, hogy sokkal többen fognak sorakozni a nemzeti zászló alá, melynek győzelme tombolva fog keresztül gázolni azokon a nyomorult osztrák csatlósokon, akik a nemzet alkotmánya ellen merték szentségtörő kezöket felemelni.

A nemzetet lesz tehát a sor, hogy védje meg magát. Az erőszak, esel, vesztegetés napirenden lesz, mert ennek a pártnak többséget szerezni lehetetlenség. De gondolja meg minden szavazó polgár, hogy azok a fenyegetések csak akkor válhatnak valóra, ha ő is hozzájárul szavazatával támogatni az erőszak emberét. Mert ha ellene szegül, ő is, más is, többsége a magyar nemzetnek, kihull kezéből a hatalom, darabokra török mint a gyenge nádszál minden kis érintésre.

Ma már enyhébb szél lengedez. Lukács Lászlót emlegetik jelöltnek.

De történnék bármi, mondjuk ki nyiltan, bátran és őszintén, hogy nekünk osztrák epéjú kormányzat nem kell, osztrák-magyarok többé nem leszünk.

Mikor Zsóri Pál megmondta a magát, cseppet sem esodálkoztak a hivatalnokok, mert tudták, hogy Zsóri ur mondhat bármit, ha meg is haraguszna rá, ő nem törődik azzal; mondom, nem esodálkoztak egy cseppet sem, hanem még ők mondták utána olyaténképpen, hogy Kozalek ur meg ne hallhassa:

— Ez az ember tényleg megbolondult!

Kozalek urnak pedig essze ágában sem volt a megbolondulás. Sőt inkább még most kezdett józanodni, mert csak most határozta el magát véglegesen arra a nagy lépésre, hogy leveti a tekete gyászt, melyet felesége elhalálózása miatt hordott eddig, uralkodni fog magán s azt a sok kint, keserűséget, mely immár egy esztendeje emészt, kiöli magából. Belátta, hogy özvegyembereskedni három gyerek mellett nem lehetséges, mert bármennyire gondolja is ő a gyerekeket, alapos nevelést nem kaphatnak tőle, attól az asszony-cselédétől meg, a kit melléjük fogadott, még annyira sem. Igaz, hogy nincs semmi kifogás arra az asszony-cselédre, elvégti rendszeren a kötelességét, főz, takarít, mos is a gyerekekre, meg el is altatja őket, de azért olyan nevelést, a mely mellett fol-

A nemzeti ügy győzelme.

Vármegyénk törvényhatósági bizottsága a múlt esütörtökön tartotta őszi rendes közgyűlést Nagykárolyban, a megyei székház termében. Rendkívüli nagy volt az érdeklődés, mert a napirendre azok a politikai kérdések is ki voltak tűzve, melyek nap-nap mellett foglalkoztatják az egész ország közvéleményét. Ezek a kérdések korbácsolták fel itt is a szenvedélyeket, ezek adtak súlyt és jelentőséget a közgyűlési tanácskozásnak. Vártuk és teljesült. *Kölcsey* megyéje méltónak bizonyult multjához, midőn szívvel-leléssel csatlakozott azokhoz a nagy elvekhez, melyek az egész ország lakosainak keblét dobogtatják. Az egész ország tekintete van ezért most Szatmár vármegyére függesztve, követendő példakép gyanánt áll a többi törvényhatóságok előtt, mert bátran, felemelt fejjel ki merete mondani, hogy magyar kíván lenni és maradni utolsó lehellelőig, s kemény nyakát nem hajtja meg az erőszak előtt.

A chlopyi hadiparancs.

Délután 4 óra felé járt az idő, midőn az első heves összecsapásra került a dolog. A chlopyi hadiparancs által a nemzetet ejtett sérelem rázkódtatta meg a lelkeket, s hozta hullámszámba a tárgyalásnak addig csendes menetét. *Luby* Géza országgyűlési képviselő nagy figyelem között állott szólásra, s hosszas és alapos indokolással egy határozati javaslatot nyújtott be, mely abban kulminál, hogy a törvényhatóság foglaljon állást ez ellen a szerencsétlen hadiparancs ellen, s a sérelem orvoslása végett, amelyet a nemzetet ejtett, intézzen feliratot az országgyűléshez.

Már beszéde alatt látható nyugtalanság uralkodott a gyűlésteremben, ami az utolsó szavak elhangzása után valóságos viharra fejlődött, egyesek indignálólá, mások tüntetőleg nyilatkoztak meg a betérjesztett határozati javaslat után, a hangulatból azonban erősen kiritt, hogy a nagy többség *Luby* Géza mellé sorakozik.

Viharos tetszést idézett elő *Jékely* Mór felszólalása, aki kijelentette, hogy a hazairánti kötelességet párhuzamba kell hozni a loyaltással. Elfogadja *Luby* indítványát.

nőhetnek s a milyen megilleti őket, mégsem nyerhetnek tőle. Pedig ide s tova a legidősebb, a *Laczi*, jövőre gimnáziumba jog járni, mert Istentől megrugaszkodott embernek kell annak lenni, a ki fiát, ha olyan okos, mint a *Laczi* s ha teheti, nem adja be a gimnáziumba. A *Jóska* öt éves, ő az elemibe megy. Iskolába meg rongyosan, piszkosan csak nem engedheti el őket, ennyi önérzete neki is van, a cseléd pedig minderről nem fog, de nem is tud gondoskodni; egyéb tenni-venni valója is van annak, nemcsak az, hogy minden pillanatban a gyerekeken legyen az esze.

Ezeket az eszméket forgatta Kozalek ur egy idő óta a fejében és hova-tovább gondolkodott az özvegyeségi állapotokról, mindinkább előtérbe lépett a boldog családi élet képe, melytől már egy hosszú esztendő óta meg volt fosztva.

Kozalek nem is habozott egy perczig sem tovább és kitűzte mára a nagy eszme keresztülvitelét s bár barátai nem is sejtették a dolgokat, ő már teljesen készen volt mindennel. Az igaz, hogy *Gizsák* Idával alig váltott egész életében mindössze három vagy négy szót, azt is régebben, de ez a három-

Az alispáni aulikus felszólalás kivételével az a nézet domborodott ki, hogy a chlopyi hadiparancs és az ezt pár nap mulva követő királyi leirat által csakugyan sérelem esett a nemzeten, melynek gyökeres szanálására a sértett félnek teljes erejével akcióba kell lépnie.

A nagy többség állásfoglalását igazolták a megejtett szavazatok, mert Luby Géza indítványát három szavazat ellenében az összes szavazatokkal elfogadták.

A katonák visszatartása.

Még nagyobb érdeklődést keltett a második javaslat, melyet Luby Béla, a csengeri kerület országgyűlési képviselője terjesztett elő a kiszolgált katonák hazabocsátása ügyében. Azt kívánta Luby Béla a közgyűléstől, hogy a hadügyminiszter visszatartó rendelkezést mondja ki törvénytelennek és sürgős feliratot intézzen a képviselőházhoz a szabadságuktól megfosztott katonák hazabocsátása iránt.

Abban megegyeztek a vélemények, hogy a hadügyminiszter rendelete indokolatlan és sérelmes, voltak azonban némelyek, kik annak törvényes voltát vitatták. Csattanóan hágott a nyakára ennek a theóriának Falussy Árpád, ki éles logikával azt a következtetést vont le, hogy ami törvényes, az nem lehet sérelmes, ez a rendelet azonban törvénytelen, mert a képviselőház jogkörébe avatkozik, amely pedig törvénynyel statuálta, hogy a szolgálati idő 3 évre terjed, október 1-én kezdődik október 1-én tehát véget kell érnie.

A szavazás e mellett a felfogás mellett döntött, s a nagy többség Luby Béla indítványát teljes egészében magáévá tette.

A miniszterelnök ellen.

Nagy korsternációt keltett Hédeváry Károly ex-lex miniszterelnök leirata, melyben kimondja, hogy a törvényhatóságoknak az önkéntes adófizetések felvételének megtagadása tárgyában hozott határozatait meg fogja semmisíteni. N. Szabó Albert kérte, hogy a közgyűlés ezt a leiratot ne vegye tudomásul. — Aki ismeri a magyar törvényeket, az előtt azonnal evidens, hogy itt a bánminiszterelnök az előtte nem ismeretlen erőszak terére lépve a törvényhatóságok autonomikus jogára intézett halálos csapást. És mi történik? . . . Az állandó választmány

azt javasolja, hogy vegyék tudomásul a miniszterelnök leiratát. (*Nagy szolgálkúség!!*. Szerk.) Az általános megdöbbenést azonban, melyet ez a javaslat támasztott, csakhamar percekig tartó demonstráció követte, mert olyas valami következett, amiben nem minden, ámátor szerencsétlen javaslatnak szokott része lenni. Vármegyénk egyik bátor aljegyzője, *Manqu Béla*, ki hivatalánál fogva az állandó választmány előadója volt, a neki jutott kelletlen szerep eljátszása után röktön kijelentette, hogy ő ugyan előadója ennek a javaslatnak, de azzal egyet nem ért és különvéleményt terjeszt a közgyűlés elé.

A hazafias elem tombolt örömeiben, az aulikus párt pedig egymásután küldötte tűzbe embereit, hogy vegyék élet a lelkes aljegyző fellépésének. Nem használt semmit. Az igazságnak győznie kellett. A közgyűlés többsége óriási lelkesedéssel csatlakozott a fiatal aljegyző különvéleménye mellé s kimondotta, hogy a miniszterelnök rendelet törvénytelen és mint ilyet nem veszi tudomásul.

Az adószedés betiltása.

Most következett a határozat provokálása, melylyel a törvényhatóság a miniszterelnök erőszakkal szemben saját autonomikus jogának fegyverére ütve a nemzeti ügy rendíthetetlen előharcosának vallotta magát. *Ferenzy Imre* bizottsági tag indítványa került tárgyalásra, aki azt hozta javaslatba, hogy a vármegye tiltsa el közegeit az állami adók beszédésétől és utasítsa őket, hogy ilyen adókat önkéntes fizetés esetén se fogadjanak el.

Óriási kavardás támadt e javaslat után, Nagy László alispán vitte tűzbe ellene jobb ügyszó méltó ékesszólását, s hevesen tiltakozott az ilyen értelmű határozathozatal ellen, végül kijelentette, hogyha a vármegye esetleg meghozná határozatát, ő végrehajtani nem fogja. Hasztalan volt azonban az alispánnak minden ellenállása, a többség elfogadta *Ferenzy* javaslatát elültvén közegeit az önkéntesen felajánlott állami adók beszédésétől is.

Az alispán kudarcza.

Szeget ütött a bizottsági tagok fejébe az alispán az a kijelentése, hogy nem fogja végrehajtani a meghozott határozatot. A törvényhatóság első tisztviselője e tényé-

vel ellene szegült annak a testületnek, melytől összes hatalmát bírja. Ki is fejezték a bizottsági tagok emiatt felháborodásukat, sőt a végrehajtó hatalmat nyomban kivették az alispán kezei közül.

Mártha József ugyanis azt a pótindítványt terjesztette be, hogy a törvényhatóság küldjön ki egy háromtagu bizottságot, mely ennek a határozatnak érvényt szerezzen, nehogy az alispán renitenciája folytán csak a papiroson maradjon meg.

A közgyűlés hozzájárult a pótindítványhoz, így a törvényhatóság végrehajtó közegeinek mellőzésével egyenesen a saját kebeléből kiküldöttek által utasítja az adópénztárakat és községi elöljárókat, hogy állami adót önkéntes befizetés esetén se fogadjanak el.

Igy zajlott le a nagy nap, teljes győzelmével a nemzeti ügynek. Büszke lehet erre a sikerre vármegyénk törvényhatósága, mert megmutatta, hogy a nehéz megpróbáltatások idején ott áll a nemzet oldala mellett, s bátran számíthatunk hazafiságára abban az áldatlan küzdelemben, melyet saját nyelvéért, államiságáért kell ádáz ellenségei ellen folytatnia.

Városi közgyűlés.

A polgármesterválasztás óta törvényhatóságunknak nem volt olyan látogatott közgyűlése mint a tegnapelőtti délutáni. A bizottsági tagok oly nagy számban vonultak fel, hogy a tágas közgyűlési terem minden helye el volt foglalva. A karzat is tömve volt hallgatósággal. A szokatlan nagy érdeklődést a gazdasági tanácsosi állás betöltése keltette fel. Két jól szervezett párt állott egymással szemben, a *Bartha Kálmáné* és a *Szegedi Antalé*. A küzdelem erős volt mindkét párt részéről.

A szavazó lapok összeszámlálásánál jö- ideig egyenlők voltak a szavazatok s a legnagyobb kíváncsisággal várta mindkét párt a küzdelem végét. Egyszer *Szegedi Antal* — őt szavazattal megelőzte ellenfelét s már-már azt hitték, hogy elbukik *Bartha Kálmán*. A koczka azonban fordult s az utoljára felolvasott szavazatok *Bartha Kálmán* javára estek s győztesnek az ő neve került ki az urnából. A választás eredményének kihirdetése után a győztest pártja, meg a karzat, közönsége zajosan éljenezte.

négy szó, meg a leány megjelenése, untig elég volt Kozalek urnak ahhoz, hogy feleségül merje kérni.

Girsák Ida hivatalba járt és harmincz éves lehetett. A pénzügyigazgatóságnál dolgozott havi huszonnégy forint díjért, a melyet azonban mivel volt annyi vagyonkája, hogy belőle szerényen megélhetett, egyenesen a takarékbába vitt.

Máskülönben magas, vállas teremtés volt Girsák Ida, ki jól bírta a munkát, szőke arcczal s dus sárgás hajzattal, minthogy pedig hol a mamáját, hol a papáját, vagy éppen nagynénjét gyászolta, mindig fekete ruhában járt. És a mi leginkább megnyerte Kozalek ur magas tetszését, az a dus sárgás hajzat s a szép fekete ruha volt.

Girsák Ida hat óránál pár percczel előbb szokott rendszeren kijönni a hivatalból, Kozalek ur tehát már három negyed után öt percczel ott járkált izgatottan les-fel a pénzügyigazgatóság előtti kövezeten s bár máskor a legkisebb szélől is óvta magát, most mit sem törődött a csöndesen szemelődő őszi esővel.

— Most, vagy soha! — gondolta magában — miközben óráján többször meg-

nézte, hogy mennyire van még a kis mutató a hatos számtól. — Ha most nem sikerül, soha nem házasodom meg, de ez egyszer sikerülni fog — mondotta önelégülten, mikor végig nézett magán. A ruha csinos, egészen új, most került ki a szabóm-üzletéből (tiz forint le is van már törlesztve), a cipő elegáns sevrő, a mellény színes, a gallér se nem magas, se nem alacsony, a kalappedig, no igen a kalap . . . külön e czélra lett hoztatva.

Miközben pedig így gondolkozott Kozalek Győző „N^a városkának adóhivatalnok, valaki ráütött a vállára csak úgy gyengéden és még is megrezsent tőle. Ismerős volt előtte nagyon ez a vállütés, sokszor volt része benne, mikor nagyobb munkákat tuszkoltak rá elintézés végett.

— Na ne ijedjen meg! — mondotta az igazgató (mert hogy az volt, azt magától Kozalek urtól, tehát hiteles forrásból tudom) — csak azt akarom mondani, hogy maga pontos és szorgalmas hivatalnok, legalább én magát mindig annak ismertem, most szorgalmának jutalmául adnék egy kis mellékjövédelmet, úgy is elkel, ha házasodni akar. Az igaz csekélység az egész, de hát mégis jobb, mint a semmi.

— — Ho . . . ogy? Nagyságos ur már tudja?

— Dehogy tudom! De maholnap letelik a gyásza s remélem ismét aláveti magát az asszonyiparancsnak, annál is inkább minthogy gyerekei vannak, meg hogy az én kezem alatt ninesen agglegény, se özvegy ember. Egy minta hivatalnok mért ne lenne minta férj is?

— Na igen . . . igen. — Válaszolt akadozva Kozalek ur — nem is az a baj, de . . .

— De? . . . Ugy-e, nines elég pénz hozzá. No látja, én is ezen akarok segíteni, jöjjön csak az irodámba, ott megmondok mindent.

Kozalek ur mindig szívesen vette, ha az igazgatója maga elé hivatta, s munkát adott neki, mert tudta jól, hogy kimeríthetetlen szorgalmát ha ma nem, holnap, ha akkor sem, egyszer idővel mégis csak méltányolni fogják, most azonban úgy ment oda, olyan félő szízzel, reszketve, mint az iskolás gyerek, ha rossz fát tesz a tűzre, tanítójához.

Félóra hosszat volt Kozalek ur az igazgatónál s félóra elmúltával támolyogva jött ki onnan.

Zsóri Pál, aki a lépcsőn találkozott vele, megszólította.

Részletes tudósításunkat a gyűlés lefolyásáról a következőkben adjuk:

Három óra után *Hugonnai Béla* gróf főispán megnyitotta a közgyűlést. A hitelesítő küldöttség megválasztása után *Körösmezői főjegyző* felolvasta a polgármester havi jelentését, melyből adjuk a következőket:

A városi hatóság az elmúlt hónapban minden tevékenységét a közegészségi és állategészségi állapotok javítására s a fellépett ragályos betegségek megszüntetésére fordította. Az életbeléptetett óvintézkedések s azok szigorú végrehajtása megakadályozták a betegségek tovaterjedését úgy, hogy járványos jellegűt nem ölthettek. Szórványosan fordulnak ugyan elő még vörheny és tifusz betegesedések, de remélhető, hogy az óvintézkedések megtartásával ezek is hamarabb meg fognak szűnni. A Magyar Távirati Iroda merész fantáziájú helyi tudósítója rémhíreket bocsátott világgá az itti közegészségi viszonyokról. A közönség megnyugtató végett a hatóság a belügyminisztertől egy egészségügyi biztos kiküldését kérte. *dr. Hajós M.* felügyelő meg is érkezett városunkba s alapos vizsgálat után az egészségi viszonyokat más nagyobb városokéhoz képest kedvezőnek találta, a hatóság által elrendelt óvintézkedéseket megfelelőeknek nyilvánította s azokért elismerését fejezte ki.

Hogy veszedelem nincs, mutatja az is, hogy a múlt hó 25.-től a mai napig öt tifuzos betegesedés fordult elő.

A lovas kaszárnya ügyében a kiküldött vegyes bizottság már tárgyalásokat folytatott s az ügygel rövid idő alatt a közgyűlésnek is alkalma lesz részletesen foglalkoznia. A kaszárnya a jelenlegi gyakorlótérre fog felépülni. Katonai gyakorló térnek a ló kertben fognak megfelelő területet kihasítani, melynek évi díját holdankint 60 koronában állapította meg a bizottság.

A jelentés felolvasása után *Teörsök* bizottsági tag azt kérte a polgármestertől, hogy az ő irásban beadott indítványa, melyet a közgyűlést 24 órával megelőzőleg adott be, miért nincs a tárgysorozatba felvéve? Ebben az indítványban az volt, hogy a közgyűlés az önként fizető polgároktól az állami adó befizetését közegei által ne fogadtassa el. A katonai toborzásoknál a hatóság tagadjon meg minden közreműködést. A szóval is megismételt interpellációra a polgármester nyomban válaszolt. A kérdéses indítvány — ugymond a polgármester — azért nem került most tárgyalás alá, mert nagy fontosságánál fogva az idő rövidsége miatt nem tudták előkészíteni. Véleményadás végett az indítvány most a tiszti főügyésznél

— Mondja csak kollega ur, miért olyan különös természetű ma? Az arca is olyan halavány, a szeme is mintha könnyben volna.

— Semmi, Zsóri ur, hivatalos ügyben elutazom még ma. Az utrakészülődés oka mindennek. Egy kis dolog, egy kis kimerülés, csekélység az egész, mondhatni semmi.

Kozalek ur haza ment, megcsókolta a gyerekeket, némi utbaigazitást adott a gazdaságnak s még csak meg se vacsorázott, úgy sietett az állomáshoz.

A gyerekek utána kiáltottak:

— Hová még papa?

Korán ért ki, a vonat még nem érkezett be s így ideje volt gondolkozni az állapotok felett. A feje szédült, a gyomrát sem érezte teljesen rendben, pedig nem evett dél óta semmit, a szive is fájt, rosszul érezte magát mindenféleképpen. Szeretett volna itthon maradni, mert még megteheti, legalább huszonnégy órára, hogy megkérhetné *Girsák Ida* kezét s aztán szívesen oda lenne akár két hétig is, de így? . . . Mégis csak rosz, ha az ember pontos és nagyon szorgalmas hivatalnok, minden legkisebb dolgot a nyakába sóznak. Mit csináljon? Vissza se mehet, nem állíthat oda az igazgató elé holnap azzal, hogy kérem én nem megyek, tessék helyettem mást küldeni, mit szólna az, egyszeribe vége lenne a jó hírének, talán még el is csapnák? Most történt meg

van. Semmi más — valami suskus-féle — hanem ez volt az ok, amiért az indítvány nem vétetett fel a tárgysorozatba. — A választ a közgyűlés tudomásul vette.

Most a választásokra került a sor. Üresedésben volt két aljegyzői és a gazdasági tanácsosi állás. A kijelölt bizottság rövid időre elvonult a szomszédos kis tanácssterembe, hogy a jelöléseket megtegye. Az első aljegyzői állásra jelöltetett *Papp Zoltán*, a második aljegyzőségre jelölve lettek *Demkő Sándor* és *W. Seeberg Armin*. Az első aljegyzői állásra *Papp Zoltán* egyhangulag, az másodaljegyzői állásra *Demkő S.* 65 szavazattal lett megválasztva. Hivatali esküjüket a tanács előtt tegnap letették.

A gazdasági tanácsosi állásra mind a négy pályázó jelölve lett. A győztes mint fentebb említettük — 41 szavazattal *Bartha Kálmán* lett. Ellenfele 38 szavazatot kapott. Egy szavazó-lap üres volt.

Az esküdtek lajstromának összeállításához bizalmi férfiakul a múlt évben megválasztott tagokat újból megválasztották. Az iparostanoncz és kereskedő-iskolák költségvetéseit megszavazták, a hiányok pótlására a közoktatásügyi minisztertől és az iparkamarától évi segílyt kérnek. Az ipartanács jegyzőjének *Ferenz Ágostont* választották meg.

A kántorok és segédlelkészek segíly-összegét a közgyűlés kiutalta.

A vasuti internatus ügyében a máv. vasutigazgatóságával kötött szerződést a kívánt módosításokkal elfogadták. A Neuschloss-cég abbéli kérelmét, hogy a hátralevő vágási területéről ne két, hanem három év alatt dolgozhassa fel a faanyagot, teljesítették, azzal a feltétellel, hogy a harmadik évben fizetendő községi adóját 1500 koronára fogják kiegészíteni. Ezzel akarja a város helyrehozni azt az összeget, melyet az erdő legelőbéré címén a harmadik évben el fog veszíteni. A jövő évi költségvetést a főszámvevő javaslata alapján elfogadták. A polgárok terhe a mostaninál kevesebb lesz, mert a pótdó 70% ban van megállapítva. A tisztviselők fizetésének javítására a költségvetésben 20000 korona van felvéve, mely összeget egy bizonyos arány szerint a kiküldött bizottság fogja a tisztviselők között szétosztani.

A köz-és gyámpénztár évnegyedes megvizsgálásáról beterjesztett jelentést tudomásul vették.

Kiss Ernő honvéd tábornok emlékszerájának költségeihez 100 koronát szavazott meg a közgyűlés, a *Rákóczy*-emlékre társadalmi uton begyűlt összeget pedig 1000 koronára egészíti ki.

Krúzsályi Barna, volt második aljegyző azon kérelmét, hogy a nyugdíjalapra befizetését

először hivatalnokoskodása alatt, hogy rosszat kívánt előjárójának.

Csendesen beérkezett a vonat az állomásra, az utasok tolongva siettek a kupék felé, jó helyet elfoglalni, *Kozalek* ur is kezébe vette az uti táskáját s elhelyezve azt egy üres szakaszba, levetette magát a diványra s a harminczöt éves ember zokogni kezdett . . .

. . . Három nap mulva érkezett vissza *Kozalek Győző* kiküldetéséből, s mikor mindenről pontosan beszámolt az igazgatónak, az megveregette a vállát s három darab tiz koronás aranyat nyomott a markába.

Nézte az ember a sárga pénzt s úgy állott ott, mintha nem tudná, hogy mit kell tennie.

— Köszönöm! — szólta aztán elfogódva és sietett le a hivatalba. Ott körül nézett, üdvözölte a barátait s átment a pénzügyi osztályba s megkérdezte, hogy itt van-e *Girsák Ida*.

— *Girsák Ida*? — kérde egy hetyke, virgoncz képű legényke — *Girsák Idát* sürgősen elhelyezték *Aradra*, ma utazott el a feltizenkétórás gyorsvonattal!

Kozalek Győző ur szó nélkül megállott és szép csendesen engedte kiesni kezéből a három darab tiz koronás aranyat.

Ifj. Király Géza.

zetett évi járulékait a közgyűlés utálja ki — elutasították.

Dr. Vajay Károly tiszti főügyésznek 4 heti szabadságot engedélyeztek.

Revolverlövés.

Igy nevezik a zsurnalisztikában azt a szédelőg irányt, mely nem törődve mások becsületével, nem azok jó hírnevével, nem azon állás által követelt tekintéllyel, melyet az illetők e foglalnak, — hanem minden tisztesség arculütésével puffant le ártatlan, védtelen embereket, kik az inzultusra jóformán okot sem adtak és azon a téren hasonlíthatatlanul magasabban állanak, mint a hitvány támadó, kinek sokszor talán egyéb értéktárgya sincs annál a fegyvernél, amelyet azonban nemtelen czélokra szokott felhasználni.

A zsidó firkászok találták fel ezt az irányt, azok tartják fenn, mert a jó becsületes magyar népből erre a nyomorult szerepre aligha volna vállalkozó. A szenzációhajhászásnak ezek a nagymesterei nem takarékoskodva hazug nyelvök szótárával, nem törődve azzal a sokszor jelentékeny morális kárral, mely inzultusaik nyomán fakad, igen jól tudják kihasználni a közönség hiszékenységét, mely tekintet nélkül ül fel az ujságokban megjeleni szokott közleményeknek, nem keresve azok forrását, nem kutatva szerzőiket.

A sajtó utján, amint egy lapban megjelent, villámgyorsan fut szét a szenzációs hír az egész országban, mire a lepuffantott eszméletéhez térhet, hogy védelmezze magát, már ott van foszlányokra tépve becsülete, jó hírneve, odahurezolja látja magát a megvetés kispadára. Sőt ha védekezni próbál, még ez sem megy olyan könnyen mint gondolná valaki, mert a közönség sokkal zivesebben ad hitelt a támadásnak, mint a még olyan ártatlan egyén védelmének, melyet mentegetőzésnek szokott minősíteni.

Egy ilyen revolverlövésvel puffantotta le a múlt nap erről az oldaláról különben már nálunk notórius „*Szatmári Hírlap*“ *dr. Reiser György* kir. kath. főgimnáziumi hittanárt, akiről azt a hazug hirt terjesztette, hogy a király nevenapján az ifjuságot a Gotterhalte éneklésére akarta kényszeríteni, az ifjak azonban ellenszegültek, piszegés, zaj, óriási kavardás keletkezett a teremben, melyet az igazgató megjelenése szüntetett meg, ki aztán a király himnusz énekelte az ifjusággal.

És ez a közlemény olyan nagyhangú lármával látott napvilágot, hogy akik nem ismerik a „*Szatmári Hírlap*“ szavahihetőségét, minden bizonynyal igazat adtak neki. Városunk közönsége azonban, mely ismeri a kir. kath. főgimnázium tanári karát, ismeri magát, *dr. Reiser Györgyöt*, akinek karakteréhez a hazafiatlanság vádjával még csak közeledni sem lehet, az első olvasás alkalmával minden további felvilágosítás nélkül meg volt győződve, hogy a „*Szatmári Hírlap*“ hazudik.

Még az nap megjelent a főgimn. igazgató czáfolata a „*Szatmár és Vidéke*“ című helybeli lapban, mely a „*Szatmári Hírlap*“ szenzációját az utolsó betűig hazugságnak jelenti ki, mert sem kényszerítés, sem annak nyomán piszegés, zaj vagy láрма nem történt, csupán annyi esett meg, hogy az illető tanár felültvén az énekes könyvet, a „*Tartsa Isten*“ kezdetű énekre nyitott, amelynek ezt a két első szavát énekelte, de rögtön észre-

vevén, hogy nem ez az ének, amelyet ő énekeltetni akar, abban hagyta és kikereste a másikat.

Másnap Reizer tanár czáfolata jelent ugyanabban a lapban, ahol megtámadták.

Épen azért mi nem akartunk hozzászólani ehhez a kérdéshez, mert befejezettek tekintettük az ügyet, másrészt nem akartunk a fogadatlan prókátorság szerepére vállalkozni, s mert épen papi emberről van szó, sokkal loyálisabbnak láttuk, hogy ne mi, hanem mások páholják el a „Sztalmári Hirlapot“, amit a „Szamos“ lapjárunk dícséretreméltó felbuzdulással meg is cselekedett. Sőt Bartha Kálmán, a Sztalmári Hirlap főszerkesztője, maga is olyan nyaklevest adott szenzációkban nízó zsidóinak, amely után, azt hisszük, nem egyhamar lesz kedvök hasonló szenzációkban hazudozni.

De mert Reizer tanár a támadás óta napról napra kap holmi eszement fráterektől fenyegető leveleket, mert a ref. főgimnázium tanulóinak egy része (a komolyabbak tudunkkal nem voltak ott) jónak látta egy este Reizer tanár lakása elé vonulni és abezugolni, azután pedig Harsányit éltetve (a Sztalmári H. zsidó szerkesztője) csinálta meg a maga demonstrációját, kötelességünk rámutatni arra a veszedelemre, melyet az ilyen revolvereskedő nációk idéznek elő megbontásával annak a viszonynak, melynek elüljáró és alattvaló közt kell léteznie.

Egy tanár oly magasan kell hogy álljon tanítványai előtt, akihez azok csak tisztelettel közeledhetnek. Eszménykép ő, akit követni kell, akinek az ifjuság minden szavát szentírásnak fogadja, minden cselekedetét követésre méltónak tartja. Csak így járhat sikerrel az oktatás, csak így lehet a növendékre jellemképző hatással a nevelés. Egy tanárnak tehát még esetleges gyengeségét is odaállítani növendékei elé olyan brutalitás, mely nemcsak az illetőnek, de magának a közönségnek veszélyeztetésével jár, annál kvalifikálhatatlanabb vakmerőség hazugságokkal rontani egy tanár tekintélye ellen, s pellen-gére állítani a növendékek előtt.

Erre csak teljesen műveletlen ember vetemedhetik, olyan, akinek vajmi keveset juttattak az iskolában a tisztességtudásból. És ez a baj, hogy épen ilyenekkel van elárasztva a hirlapirodalom, akik aztán derűborura nyakazzák le az utjokba kerülő egyéneket. Az a zsidógyerek, amint kikerült a zugiskolából, odaszegődik valamelyik fővárosi lap mellé elébb rikkancsnak, pár esztendő múlva hirtudásznak, majd korrektornak lép elő, egyszercsak azon veszi magát észre, hogy „hivatásos“ hirlapíró, egy olyan potentát, aki előtt hasra kell vágódni mindenkinek. Természetesen tudománya nincs, műveltsége nincs, összes holmija az a kis jártasság, melyet a stylizálás terén szerzett. Ezzel az utraloval levén ellátva, bölcsességére és judiciumára nem appellálhat a közönség, miután azok előtte ismeretlen fogalmak. Ő csak azt látja, az után eseng, ami bámulatba fogja ejteni az olvasókat, amiből országos botrány nőheti ki magát. Ha aztán ilyen véletlenül nincs, hát megcsinálja. A folytonos szenzációkeresésben utóvégre ahhoz a ponthoz ér, hogy maga is igaznak tartja, amit hazudik. A hazugság mindennapi kenyere lesz, nem is képzeleli másként a hirlapírás mesterségét, ha körül nincs fűszerezve hihetetlen és elképzelhetetlen adatokkal.

Ezért kellene sürgetni és keresztlüvinni, hogy a hirlapírás mégis csak legyen valamelyes kvalifikációhoz kötve, hogy ne

áraszthassák el mindenféle kétes existenciák, kiknek egyéni tartalmuk nem áll arányban azzal a magasztos és fontos hivatással, melyet a hirlapírónak a lelkek nemesítésében be kell töltenie.

Még csak egyet! . . . A Sztalmári Hirlap a hazafiatlanság vádjával puffantja le Reizer tanár urat, holott ő maga csakugy prűszköl a hazafiságtól. Igen, de csakis prűszköl. Vajjon hol van az olyan lapnál a morális érzék, amely először pénzért felajánlja magát a kormány esatlósának, s miután kitessekelték a miniszteri szobákból, akkor fortyan fel benne a szörnyű hazafiság és torkaszakadtából kiabálja, hogy ilyen meg olyan graniesár Héderváry.

Ez a metamorfózis jellemzi legjobban azt a hazafiságot, melynek czégére alatt a Sztalmári Hirlap zsidói árulgatják hitvány portékájukat. Legkevésbé sem lehetnek reá büszkék a ref. gimnáziumnak azok a növendékei, akik oly mohón kaptak rajta. Szegény fiuk, nem tudták, mit vesznek. Ez olyan kovász, amelyik Debreczenben (Szabadság) kormányparti volt, Sztalmáron egy pár hónapig élesztő hiányában indifferenzizmusba merülve stagnált, mikor aztán megjött, nem az élesztő, — hanem csak a reménye, Széll Kálmán volt a legokosabb ember az országban, Hugonnai főispán pedig bámulatra méltó energiával vezette a vármegye ügyeit, mikor aztán besavanyodott, (már t. i. a kovász meg az élesztő) az a bizonyos „legokosabb“ ember álnok eselvetővé változott, főispánunk pedig olyan tehetetlen alakká zsugorodott össze, akinek csak „fidibuszsal“ érdemes világítani. Szóval olyan hazafiság ez, mint annak a bizonyos cigánynak a vallása, aki mindig a faluval tart.

Végezetül itt közöljük a kir. kath. főgimnázium VIII. oszt. növendékeinek tiltakozását azon vád ellen, amelyet ellenök intézett a Sztalmári Hirlap:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

A „Sztalmári Hirlap“ 227. száma arczpíró hazugságot hozott „A lepiszszegyet hóhéryhymnus“ czim alatt, a melyre a cáfolatot mélyen tisztelt igazgatónk adta meg.

Mi, a királyi kath. főgimnázium növendékei, ezen cikk ellen a leghatározottabban tiltakozunk és kijelentjük, hogy kápolnánk méltóságát nem alacsonyítjuk le utczára sem illő piszegéssel, füttyöléssel, kavardással, szóval óriási lármával. Mit gondol, mi utczai gyerkezők vagyunk, a kik fel nem tudnók fogni, mi a mi kötelességünk a fölséges Isten hajlékában? Mi nem tüntetünk, hanem kértük a királyok királyát, világosítsa fel Ő felségét, hogy szegény magyar népet a boldogulás útjára vezérelje.

Ehhez a tisztán tévedésből származó dologhoz, két hasábot irni, a mely hozzá még tele van művelt emberhez nem illő kifejezésekkel bizony sok rossz akarat kell. Tudjuk mi, micsoda gyászos emlékek fűződnek a Góterhaltehez és ezen tudásunkat annak a nagyon igazságtalanul megrágalmazott tanári karnak és intézetnek köszönhetjük.

Az áhitatos csendet zavarókat ne nevezze „önérzetes diákság“-nak, hazafias érzés dolgában leczkértető diákoknak! Ne ilyen hazafiságot tulajdonítson nekünk, ilyenből nem kérünk, hanem akkor mondjon hazafias dícséretet lapja, ha olyat teszünk, mint a közel multban, hogy 149, az az száznegyvenkilenczen vettünk részt az igazgató és 10 tanár vezetése mellett a Rákóczy-ünnepélyen. Tetteken igyekszünk hazafiak lenni, nem tartalom nélküli üres szavakban.

Mindezek után midőn kijelentjük, hogy: „A VII. és VIII. osztályu tanulók . . . elkezdtek püsszegni, zajongni, dörömbözni, míg végre olyan pokoli láрма lett, hogy Rátkovszki Pál igazgató nagy sietséggel igyekezett a terembe, megtudni, hogy mi az oka a nagy kavardásnak . . . az igazgató kénytelen volt a további kísérletezésnek véget vetni,“ ebből egy szó sem igaz; azt hisszük, hogy számithatunk városunk elfogulatlan polgáira, hogy ilyen fölháborító hazug kirohadásnak hitelt nem fognak adni.

Szálka Valér s. k. Hirschberg Ernő s. k.
Ágoston Béla s. k. Bakay Gyula s. k.
Papp Valér s. k. Papolezy Lóránd s. k.
Blumm Mihály s. k. Bretán László s. k.
Antal József s. k. Orbán Péter s. k.
Mengai Adolf s. k. Szórán János s. k.
Berghofer László s. k. Thury Lajos s. k.
Ádám István s. k. Bukovinszky János s. k.
Cserveny István s. k. László Mihály s. k.
Navora Kálmán s. k. Fábán Lajos s. k.
Garadnay Imre s. k. Máté Gyula s. k.
Gönczy Béla s. k. Lubomérszky Jenő s. k.
Hajdu József s. k. Toperczer Kálmán s. k.

VIII. o. tanulók.

H I R E K.

X. Pius első encziklikája. X. Pius pápa most adta ki első encziklikáját. Az encziklikában a pápa megemlékezik megválasztásáról s kifejti, hogy mennyire visszariadt attól, hogy XIII. Leo utóda legyen. De belenyugodott Isten akaratába. Isten mindenhatóságára támaszkodva, a pontifikátusra hivatván, nincs más programja mint hogy mindent helyreállítson Krisztusban oly módon, hogy Krisztus minden és mindenben legyen. Lehetnek emberek, kik titkos szándékokat keresnek a mi lelkünkben, — mondja Pius pápa tovább — hogy azokat földi célokra és pártóhajokra kihasználják. De hogy ez alaptalan reményt csirájában elfojtsuk, kijelentjük, hogy semmi más nem akarunk lenni és nem leszünk, mint Isten szolgálja, aki reánk bizta a szent hivatalt. A püspökök közreműködését kéri ezután; sajnálja a harcot, melyet mindenütt Isten ellen vesznek és azt mondja, hogy a társadalmat vissza kell vezetni az egyházi fegyelemhez és utmutatást kell neki adni. Ajánlja, hogy az ifjuságot, különösen azt, mely a papi pályára van szánva, ily értelemben neveljék. Kívánja, hogy a katolikus társaságok a városban és a vidéken szaporodjanak: és példát adjanak a keresztény életre. Az egyháznak, melyet Jézus Krisztus alapított, teljesen és egészen függetlennek kell lenni minden külső uralomtól. Midőn ezt a szabadságot követeljük nemcsak az egyház szentelt dolgait óvjuk meg, hanem a népek általános javáról és biztonságáról is gondoskodunk.

Főmérnöki kinevezés. A kir. pénzügyminiszter Kovács Imre helyben állomásozó 2. számú m. kir. felmérési felügyelőségénél szolgálattételre beosztott kataszteri mérnököt a IX. fizetési osztály harmadik fokozatába való sorolással kataszteri mérnökké nevezte ki.

Uj szentszéki tanácsosok. Ő nagyméltósága a püspök ur dr. Reiser György kir. kath. főgimnáziumi hittanárt és Buzinkay Gyula szennai plébánost szentszéki tanácsosoknak nevezte ki. Reiser dr. 20 éves tanári pályáján keresztül az ifjuságnak vallásos és hazafias szellemben való neveléséért a kath. irodalom műveléséért, Buzinkay a lelkipásztorkodás terén szerzett érdemeiért kapta a kitüntetést.

Tisztviselői választások. Tegnapelőtt délután városi közgyűlés volt, mely, mint lapunk közgyűlési rovatában is látható, betöltötte az üresedésben volt gazdasági tanácsosi és két aljegyzői állást. Heves volt a küzdelem a gazdasági tanácsos választásánál, hol két erős párt állott egymással szemben. Végre *Bartha Kálmán* lett a győztes 41 szavazattal *Szegedy Antal* 38 szavazata ellenében. Egyhangulag választott meg I. aljegyzőnek *Papp Zoltán*, II. aljegyzőnek *Demkő Sándor* nagy szavazattöbbséggel.

Gyászír. Pénteken reggel a jó anyának egy mintaképét ragadta el a kérelhetlen halál szerető fiainak és unokáinak karjai közül. A jó anya, ki az élet nehéz küzdelmei között a hit vigaszában, s családjának szeretetében keresett enyhülést, kinek lelke gyermekeinek boldogságáért lángolt, nincsen már többé, elszólitotta őt az Ur az örök hazába, hogy a földi megpróbáltatások után érdemeinek jutalmát vegye. *Ratkovszki Pál* kir. kath. főgimn. igazgató és *Ratkovszki Soma* munkácsi főgimnáziumi hittanár édes anyja, özvegy *Ratkovszki Imréné* a boldogult, ki hosszas és nehéz szenvedés után vált meg e napon a földi élettől. Hogy minő anya volt, legjobban igazolták azok a sűrűn omló könnyek, melyeket a mély fájdalom kifacsart férfikorban levő fiainak szívéből a gyászos ravatal mellett. Az elhunyt jellemének fővonása a vallásosság volt, ez boldogította, ebben keresett szenvedései közt vigasztalást. Könyörületes szívének áldást osztó jóságát nap-nap mellett érezték a szegények, kiknek felsegítésében valóságos lelki örömet talált. Soha se távozott üres kézzel, aki szükségében hozzá fordult segélyért. Halála igazi részvételet keltett az egész városban, hol a nemeslelkű nő ismerték, becsülték. Gyászoló fiai és unokái a nagy csapásról a közönséget a következő gyászjelentésben értesítik: Édes anyánk, illetve jó nagyanyánk, özvegy *Ratkovszki Imréné*, ma reggel, életének 73. évében, visszaadta Teremtőjének kinos szenvedésekben megtisztult lelkét. Az anyaszentegyház szellemében példásan elkészült a halálra s azt azzal az erős lélekkel várta, mely nála nehéz körülmények közt soha sem hiányzott. Lelke üdvéért az engesztelő szentmise holnap, folyó hó 10.-én 1/2 8 órakor lesz az irgalmas nővérek templomában. Földi részét 10.-én 4 órakor adjuk át az anyaföldnek. Szatmár-Németi, 1903. október 9. *Ratkovszki Pál*, dr. *Ratkovszki Samu*, *Vlazáts Aloizia*, *Vlazáts Vince*. Temetése szombaton délután történt óriási részvét mellett, ott láttuk színejavát a városi intelligenciának. A kir. kath. főgimnázium tanítóképze és a zárda növendékei testületileg jelentek meg. A gyászszertartást *Hehelein Károly* prépost-kanonok a növendékpapok segédletével végezte.

Választások Ugocsában. Ugocsa megyében a mult esütörtökön volt a megyei őszi közgyűlés, mely alkalommal betöltötték az üresedésben levő állásokat. Főszolgabíró egyhangulag *Ujhelyi Vitkai Sándor* lett, árvaszéki ülnök szintén egyhangulag *Szege Bálint*, szolgabíró 5 szóköbbséggel *Farkas Jenő*.

Hymen. *Popovits Miklós* dr., nagyváradi gyakorlóorvos jegyet váltott öz. *Pazuchanics Ignácné* urnő leányával, *Mariskával* Nagy-károlyban. — *Elbel Béla* nagykarolyi járásbíró aljegyző eljegyezte néhai *sipeki Balás Ignác* leányát Gyöngyösön.

Ülnökválasztás. A vármegyénél üresedésben volt egyik árvaszéki ülnöki állás most lett betöltve az őszi rendes közgyűlésen.

A bizottsági tagok többsége *Képesy László* szolgabíró mellé tömörült, s őt választotta meg az üresedésben levő ülnöki állásra.

Áthelyezés. A pénzügyminiszter *Basch Nándor* kataszteri mérnököt a kolozsvári kataszteri igazgatóság műszaki osztályától a temesvári 4. számú felmérési felügyelőséghez helyezte át.

Felfüggesztett körjegyző, *Kovács Albert* mezőtarpai (Bereg m.) körjegyzőt hivatalától több rendbeli hanyagságáért *Ekkel Elemér* járási főszolgabíró felfüggesztette, s a jegyzői teendők ideiglenes végzésével *Fekesházy Béla* nagymuzsalyi segédjegyzőt bízta meg.

Pénztárnokválasztás. A szatmárvármegyei takarékpénztár tegnapelőtt tartott igazgatósági ülésén a megüresedett pénztárnoki állásra egyhangulag id. *Szentiványi Sándor* választotta meg.

Birói vizsgatétel. *Fürt Imre* helybeli kir. járásbíró aljegyző Budapesten a birói vizsgát jó sikerrel letette.

Egy kis fiu halála. *Bodnár György* kir. segédtanfelügyelőt és családját megrendítő szerencsétlenség érte. Rajongásig szeretett 5 éves kis fiacskajok, *Kálmán* tegnap reggel, éppen neve napján hirtelen meghalt. Egész váratlan, így annál lesújtóbb volt a gyász a bánatos szülőkre, mert halálat betegség nem előzte meg. A kis halott temetése ma délelőtt 11 órakor volt.

Tisztújító gyűlés. A Budapesten levő főiskolai hallgatók „Szatmári Kör”-e f. hó 10.-én tartotta tisztújító gyűlését. Nagyszámu tag jelenlétében kezdte meg a választást, melynek eredménye a következő lett: Elnök: *Polity János* jh., ki átvévén az elnöki tisztét, szép szavakkal esetelte azon irányt, melyet a kör jövő működése alatt fog követni s kérte a tagok pártfogását, hogy a kitűzött célt megvalósíthassa. — Alelnök: *Erdődy Antal* jh. Titkár: *Markscheid Nándor* bh. Pénztáros: *Biró József* jh. Ellenőr: *Germarz Jenő* pt. h. Jegyző: *Krompaszky Sándor* bh. bizottsági tagok: *Merker Márton* bh. *Pável Ferencz* jh. *Kürti József* orsz. szin. ac. növ. *Mikli György* bh. *Vinkler József* bh. Könyvtáros: *Kreiter Pál* keresk. ac. Háznagy: *Papp László* bh. — Ezek után a tagok a kör egyes belügyeit tárgyalták le.

Esküvő. *Faragó Sándor* tományai kereskedő vasárnap esküdött örök hűséget öz. *Epli Károlyné* urnő leányának, *Mariska* kisasszonynak Nagysomkúton.

Szüret előtt. A kapzsiság minden téren utat-módot talál magának, hogy a közönség becsapásával minél több tőkét harcoljon össze, nem vevén sokszor figyelembe, hogy a törvény paragrafusaival ütközik össze. A must és bor meghamisítása is napirnden van, vizzel, sőt sokszor az egészségre is ártalmas anyagokkal keverik össze, hogy színe és erőssége által csalódásba ejtse a vásárló egyéneket. Ezért hozza figyelmökbe ez uton is a hegyi kapitány a szüret közeledtével a szállósgazdáknak, hogy a bornak és mustnak vizzel, törköly borral és gyümölcslével való keverése avagy meghamisítása 600 koronáig és még ezen felül 2 hónapi elzárásig terjedhető büntetés terhe alatt tilos.

A madarászai fogyasztási és értékesítő szövetkezet f. hó 26.-án tartott igazgatósági ülésén *Török Arnold* jegyzőt a tagokkal szemben elkövetett rágalmozásai miatt az alapszabályok 8. § a értelmében tagjai sorából kizárta. Miről nevezett jegyzőkönyvi kivonat utján értesített.

Báthy felépült. *Báthy Sándor* városi számtiszt felépült súlyos sebeiből, s vasárnap már elhagyta a kórházat, hol a katasztrófa óta gyógykezelés alatt állott. A balkarja béna maradt, azt soha sem fogja használni, a jobb karján ejtett sebek azonban teljesen begyógyultak.

Vásári rendszabály. Városunkban szokásba vették az idegen kereskedők, hogy nagyvásárok alkalmával nemcsak az engedélyezett napokon, kedden és szerdán, hanem egész héten át kirakva tartják áruikat a piacon felállított bódében, miáltal a helybeli kereskedőknek jelentékeny károkat okoznak. Hogy ez a törvénytelen állapot a jövőben ne ismétlődjék, a városi főkapitány elrendelte, hogy a vásári napokat meghosszabbítani nem szabad. Az erről szóló rendelet a következőket mondja: Tudatom a közönséggel, hogy kormányhatósági rendelkezés szerint az országos és heti vásárok csak a hivatalos vásárjegyzőkben felvett határnapokon tarthatók meg és tilos a vásári időtartamnak engedély nélküli meghosszabbítása. S miután városunkban az országos vásárok napjai Kedd és Szerdára, a heti vásárok napjai pedig csak Szerdára vannak megállapítva és engedélyezve, ennél fogva jövőre nézve különösen az országos vásároknak a hét végeig való meghosszabbítását betiltom és elrendelem, hogy úgy a helybeli, mint az idegen iparosok és kereskedők kötelesek, úgy az országos, mint a heti vásári nap befejeztével áruikat a piactérről elszállítani és a további áruházat megszüntetni. Ezen rendelkezésem a napi élelmi piacon az élelmi szerekkel való megjelenést nem érinti.

Wolkenberg Alajos dr., theol. tanárnak „*Nagybőjti Szentbeszédok*” című könyvét a főtisztelendő papságnak ismételt szives figyelmébe ajánljuk. Kapható a szerzőnél 1 korona 50 fillérért vagy e. ss.

Szüreti adószedés. Régi idő óta szokásban van, hogy a hegyi népet és a szállósgazdákat szüret ideje alatt tisztelik meg a végrehajtók és szedik be tőlük a rátát. Daczára az ex-lexnek, ez az idén is meg fog történni, de csak a községi adótartozásokkal. A számvétség ez uton is figyelmezteti az adóköteleseket, hogy az e célból kiküldött egyének a Szatmárhegyen a szüret alatt meg fognak jelenni és a községi adótartozásokat a városháza hivatalos helyiségében beszedik.

Versenydíjkuglizás. A „Szatmár-Németi Iparos Olvasó Kör” 12 nyereleményvel verseny-díjkuglizást rendez, melyen csak a kör tagjai vehetnek részt. A díjkuglizás október 11.-én vasárnap vette kezdetét. Felhívjuk a kör tagjainak ez uton is figyelmét.

Tűzvész Dobrán. A mult nap nagy tűzvész pusztított Dobra községben. A falu végén *Szabó Károly* gazda csürje gyuladt ki, s a tűz rohamosan csapott át a nagy szélben a szomszéd épületekre. A veszedelem hírére a szomszédos községek, névszerint Nántü, Alsószopor, Krasznabétek és Ákos lakossága is eljött vizipuskáival, hogy segítségül legyen az oltási munkálatokban. Csakis a rendkívüli erőfeszítésnek köszönhető, hogy a tüzet fel tudták fogni a nagy szélviharban. Így is elégett 8 ház, minden meléképületével, a padláson és kamrákban levő termények, a behordott takarmány, úgy hogy a legjobb módu gazdák senmi nélkül maradtak. Sőt a tűzvész emberáldozatot is követelt. Egy 25 éves fiatal ember, *Hatvani Károly*, aki csak pár hónappal ezelőtt nősült meg, megakarván a házabeli butorokat menteni, hur-

ezolta azokat kifele az égő zsarátokok közül. Mikor kilépett, épen abban a pillanatban szakadt le az égő szalmatető, mely a szerencsétlen embert maga alá temette. Az épületek jórészt biztosítva voltak, de a sok buza, tengeri, zab, egyéb élelmi szerek, butorok, gazdasági eszközök, a sok takarmány nem volt biztosítva. A tűzvész gyújtogatásból eredt. Pap Miklós községi gulyás volt a tettes, kit a csendőrség elfogott, s aki beismerte, hogy bosszúból fel akarta perzselni a falut, mert a lakosság mint községi gulyással nagyon mostohán bánt vele.

Gyászhir. Id. Dobosi Péter aranyos-megyesi gör. kath. lelkész e hó 6-án reggel életének 70-ik évében, lelkészkedésének 46-ik évében elhunyt.

Az ecsedi lép égése. A mult szerdán délután abban az óriási szélviharban, mely süvöltve futott végig az utcákon, sűrű füstfelleg emelkedett fel a léghen, mely az egész égboltozatot ellepte, sőt némelyek azt állítják hogy pernye is hullott alá a magasból. A folyó füstszag betöltötte az egész várost. Hogy óriási tűzvész dühöng valahol, azt mindenki tudta, de hogy merre van a katasztrófa, megállapítani abban a pillanatban nem lehetett. Különböző hírek futottak szét, némelyek azt beszélték, hogy Debreczen ég, mások az ecsedi lép pusztulását hirdették. Sajnos, mindkét hírből borzasztó valóság volt. Debreczen ugyan nem égett, de égett mellette Hajdu-Szoboszló, hol borzasztó rombolást vitt végbe a rémes elem. Az ecsedi lép pedig a szó teljes értelmében elpusztult. Ezt a lápot ugyanis néhány évvel ezelőtt lecsapolták és művelhetővé tették. A talaja televényes káka, sás és más vizinövényekből alakult képződmény több méter mélységben. A lecsapolás után pompás majorok alakultak a termőfölddé lett helyeken, emberekkel népesült be az előbb lakatlan vidék. Különösen szép volt a gróf Károlyi és báró Uray tanyája, valóságos kis telepek. A mult hetekben valahol tüzet raktak a mezőn, mely aztán beette magát a földbe, s ott lappangott heteken keresztül, míg a folytonos szárazságban a mult heti orkászserű szélvészek lángalobbantották. Meggyult a föld az emberek lába alatt, s két három méter mélységben feneketlen tüztenger volt. A lakóházak, melyek alól kiégett a talaj, összemollottak, s a lángok martalékaivá lettek, a még be nem takarított kukorica termés elégett, igen sok állat és gazdasági eszköz pusztult, sőt ember áldozatot is követelt a dühöngő elem. Bene Ferencz, Balogh József, Kiss István, Óbis Jánosné és egy 13 éves leány Kiss Eszter ott foglalatostkodtak a kukorica földön, midőn egyszer sűrű lángok törnek ki köröskörül a földből, s nekik többé menekülni lehetetlen volt. A tűzhalál martalékaivá lettek. Az alispán táviratilag tett jelentést a földmívelési miniszternek, aki két szakközvegyet küldött ki, hogy az oltási munkálatokat vezessék.

Szüret Nántün. Nántü szatmármegyei községben a szüret f. évi okt. 20-án kezdődik. A termés nem lesz sok mennyiségre nézve, de minőség tekintetében olyan lesz, a minő a szőlő rekonstrukciója óta még nem volt. Nántü a nagykaroly-zilahi vasut vonalon fekszik, u. p. és vasuti áll. Alsó-Szopor.

A kath. autonomiai munkálat 6 felségétől visszaérkezett s a püspöki kar a f. hó 23-án tartandó tanácskozásán fog azzal foglalkozni. Mint a M. Á. értesül, 6 felsége számos tekintetben kifogást emelt a kong-

resszus munkálata ellen s az autonomiát teljesen a mai kir. ellenőrző bizottság hatáskörére korlátozza. Minthogy az autonomiának határai — írja a M. Á. — a magyar közjogban s a protestánsok és keletiek autonomiájában adva vannak, a kath. kongresszus új ülészakára, mely az őszre várható, előre is heves küzdelmet jósolhatunk.

Az érettségi vizsgálatok reformja. Az érettségi vizsgálatok reformja, melyet Wlassics Gyula kultuszminiszter pendített meg, megoldása felé közeledik. A miniszter felszólította most a közoktatási tanácsot, hogy a mostani tanév első feladata gyanánt az érettségi vizsgálatokat az új szabályzat értelmében akarja megtartani. A kultuszminiszter felszólította a tanácsot az iránt is, hogy a középiskola általános reformjára vonatkozólag is dolgozzon ki tervezetet, hogy az erre vonatkozó törvényhozási intézkedéseket még a tanév folyamán megtehesse.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűvíz valamennyi hasonló vizet tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

Pályázati hirdetés.

Az alsóhomoródi róm. kath. másodtanítói állásra pályázat hirdettetik.

Fizetése 800 korona készpénz.

Törvényszerinti új lakás és kert.

A kérvények főtisztelendő **Láng Ferencz** ker. esperes urhoz **Erdőd.** (Szatmár m.) intézendők.

Határidő: október hó 23.

Tóth Albert

KÉPFESTÉSZETI, SZOBRÁSZATI, OLTÁR ÉPÍTÉSI ÉS ARANYOZÓ MŰTERME

☞ **SZATMÁRON.** ☞

Készíték **oltárokat, szószékeket szentsirokat, Lurdesi barlangokat és aekonosztásokat.** Régi oltárok aranyozását **kitisztítom és kijavítom.** Továbbá műtermemben készíték szent **szobrokat** mindenféle nagyságban és kivitelben u. m. **fából, müköböl és gypsból.** Festek **oltárképeket, templommenyezetet, stáció** és

zászló képeket művészies kivitelben. Festek mindenféle felekezeti templomokat. Továbbá **termeket, épületeket, szobákat,** elvállalok mindennemű **mázoló munkát, tapetázást, czimer és czégfestést, czégitást,** mindenféle aranyozást **üveg, czég, tábla festését** és tükörfényű **aranyozását,** a legjutányosabb árakban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

A munka megtekintésénél utiköltséget nem számítok fel.

A „STAR” életbiztosító-társ. főügynöksége.

Aki házat, birtokot, gőzmalmot és erdőt venni vagy eladni, lakásokat bérbe adni vagy bérbe venni kényelmesen (mérsékelt közvetítési díj melet) óhajt, ugyszinte birtok vagy házra olesó **törlesztéses jelzálogkölcson**t akar, vagy bárminő helybeli vagy vidéki **részvényre** van szüksége, vagy azokat eladni akarja, e czéggel lépjen érintkezésbe és meg fog róla győződni, hogy kiterjedt előnyös ismerettsége folytán hivatásának megfelel.

Birtokokat bérletre vagy eladásra sürgősen keres.
Vidékre azonnal válaszol.

Szigeti József
22 év óta fennálló hat. eng. ház- és birtok eladási, törlesztéses jelzálogkölcson közvetítési irodája.
Iroda: **Szatmár,** Eötvös-utca 5. sz. Unger István-féle ház.
Lakásom: **Rákóczy-utca 10.**

Az első oszt. betörés ellen bizt.-t. főügyn.

Terményárak.

Termény métermázsánként	Szatmáron	
	kor.	fill.
Tiszta buza — — —	15	40
Kétszeres — — —	13	40
Rozs — — —	9	60
Arpa — — —	9	60
Zab — — —	8	60
Tengeri uj — — —	13	13
„ ó — — —	14	20
Kása — — —	17	17
Fehér paszuj — — —	14	14
Tarka „ — — —	12	6
Szilva — — —	30	34
„ füstölt — — —	—	—
Repeze — — —	2	40
Krumpli zsákja — — —	2	40
Szalonna — — —	—	—

A szatmári volt g. k. iskolánál

**az összes iskolai felszerelvények
ugymint
padok, táblák stb. jutányos árban eladók.**

Értekezhetni lehet

PAP LAJOS gkath. lelkészszel

Szécsényi-utca 10. sz. alatt gk. plébánia.

PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA
SZATMÁR, ISKOLA-köz 3.

Készít mindennemű nyomda szakba vágó munkákat a **legjutányosabb árak** mellett.

Vidéki megrendeléseket azonnal készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR. IRODAISZEREK s PAPIROK a

*** LEGOLCSÓBB ÁRON *** szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a

„H E T I S Z E M L E”

politikai lap is,

melynek előfizetési ára egész évre 6 kor. Tanítók- és iparosoknak 4 kor.

Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, **készítik: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.**

!!! Kivánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül. Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,**
orvos-fogorvos.

és szájviz.

Tüzifa-eladás.

2 éves vágásu

első rendü

hasáb,- eser,- bükk- és gyertyán

köbméterje hához szállítva — — — 5.50

10 köbméter hához szállítva — — — 54 kor.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a **Szatmár-erdői h. é. vasut üzletkezelőségénél, Szatmár, Teleky-ut. 3. sz. és a Szatmár-Németi-i ipari hitel-szövetkezet árucsarnokában Deák-tér 5. sz.**

Ószi és téli idény!

Sajat készítményü fehéreműm az ezredéves orsz. kiállításán jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért milleniumi éremmel kitüntetve.

PÁSKUJ IMRE
* HAZAI IPARCSARNOKA *
SZATMÁRON.

Szepességi gyepen fehéritett **len-vásznak, damaszk asztal- és ágyneműk** gyári árakban, valamint szepes-iglói **pamutvásznak és siffonok.** Erdélyi **gyapjuszövetek** férfi öltözetekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék,

női, férfi, leány- és fiu-fehéreműk gyára.

Nagy raktár a híres pécsi **keztükből, női derékfűzőkből** (Miederokból) **nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esőernyők, nyakkendők, gallérok, kézelők** stb.

Székelyföldi és bánáti házi iparezikkék. **Szöttes** női és férfi **mosókelmék,** minden fajtájú **divatos női ruhakelmék, reverendaanyagok** férfi és gyermek **posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztüök,** budai és székelyfehérvári **kékfestő** és minden színü **divatos crettonok, vollek, zefírek és battistok;** kalotaszegi **„varottasok”,** bánáti és székely **kötények, függönyök, ág- és asztalterítők, (kezdet munkák nagyválasztékban, szönyegek, paplanok, pokróczok matrácok** stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék legszöbb kivitelben a legrövidebb idő alatt készítettnek.

Női és férfi ruhák és fehéreműk varratását elvállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt”-hez.

Kitüntetve :

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Walteggasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben **szövetek méter száma** is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után a lesón szállítatnak
Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.